

(2) ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟਗਜ਼ਜ ਇਹ ਭੁੱਲ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਲੜਕੀ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਦਾਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਇਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜੋ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਜਿਸ ਇਕੱਲੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼, ਪਹਿਲਾਂ ਉਲਟਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇੱਕ ਕੰਗਾਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਖੋਜ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੇ ਲਈ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਵਾਪਸ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਚਾਹੁਣ। ਗਰੀਬੀ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਮੁੱਖ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਗੇ। ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ 9 ਫਰਵਰੀ 1976 ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਐਮ ਐਲ ਵਰਮਾ ਜੇ.

ਕੋਰਰ ਚੰਦ ਧੀਮਾਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਸਰਵਜੀ ਧਰਮ ਚੰਦ ਧੀਮਾਨ ਆਦਿ,- ਜਵਾਬਦੇਹ।

1965 ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 113 ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ

12 ਜਨਵਰੀ 1976

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ (1940 ਦਾ X) — ਧਾਰਾ 3, 14, 30, 33 ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ, ਨਿਯਮ 2, 4 ਅਤੇ 5 — ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅੰਪਾਇਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ — ਅੰਪਾਇਰ — ਕੀ ਆਰਬਿਟਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਵੱਖਰਾ — ਅੰਪਾਇਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਵਾਰਡ — ਕੀ ਵੈਧ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1940 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਅਤੇ 5 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਅੰਪਾਇਰ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ

ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ

ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਪਾਇਰ ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅੰਪਾਇਰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਮਤਭੇਦ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਣ। ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਪਾਇਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਉਸ 'ਤੇ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਏ ਹੋਣ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅੰਪਾਇਰ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਅੰਪਾਇਰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਢਾਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਅੰਪਾਇਰ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸੇਧ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅੰਪਾਇਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਨਿਆਂਇਕ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਅੰਪਾਇਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਵਾਰਡ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦਾ ਹੈ।

(ਪਰਾ ੪)

1965 ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖੁੰਝਾਉਣ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਸਹਿਣ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡਦੇ ਹੋਏ।

ਦਾਅਵਾ: -ਅਵਾਰਡ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ 1940 ਦੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ X ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ।

ਐਚ.ਐਲ ਸਿੱਬਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜੀ.ਆਰ.ਮਜੀਠੀਆ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਕੀਲ ਸਨ।

ਡੀ.ਐਸ.ਨੇਹਰਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਰੁਣ ਨਹਿਰਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਕੇਵਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਨਿਮੋ।

ਮੁਨੀ ਲਾਲ ਵਰਮਾ, ਜੇ. —(1) ਮੇਹਰ ਚੰਦ ਸਮੇਤ ਵਿਵਾਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੁਲਸੀ ਰਾਮ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਸਲ ਭਰਾ ਹਨ। ਉਹ ਤਹਿਸੀਲ ਫਿਲੌਰ ਅਤੇ ਹਾਵੜਾ ਦੀ ਹੱਦ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੀ ਫਿਲੌਰ ਅਤੇ ਹਾਵੜਾ ਵਿਖੇ ਸਾਂਝੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ 2 ਨਵੰਬਰ, 1962 ਨੂੰ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਤ ਰਾਮ ਨੂੰ ਆਰਬੀ ਟਰੇਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਝਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਉਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਤ ਰਾਮ ਵਿੱਚ ਮੱਤਭੇਦ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਇੱਕ ਅੰਪਾਇਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਰਬਿਟਰ ਟੇਰਸ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਤ ਰਾਮ, ਇਸਲਈ, ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ, ਸ੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਚੰਦ

Kehr Chand Dhiman and another v. Sarvshri Dharam Chand
Dhimian etc. (M. L. Verma, J.)

ਧੀਮਾਨ ਨੂੰ ਅੰਪਾਇਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਿੱਤਾ

ਰਾਮ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਨੰਤ ਰਾਮ, ਅੰਪਾਇਰ ਦੇ ਨਾਲ 15 ਦਸੰਬਰ, 1962 ਨੂੰ ਅਵਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਮੋਹਰ ਚੰਦ ਅਤੇ ਕਿਸ਼ਨ ਚੰਦ (ਹੁਣ ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਨੇ 5 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਆਰਬੀ ਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ।, 1963 ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ, ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਅਵਾਰਡ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ. ਐਵਾਰਡ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਰਮ ਚੰਦ (ਹੁਣ ਜਵਾਬਦਾਰ ਨੰਬਰ 1) ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਅਤੇ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਗਠਨ ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਨੰਤ ਰਾਮ, ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਪਾਇਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਚੰਦ ਧੀਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਗਵਾਈ ਅਤੇ ਦਬਦਬਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਜੇਟਲੀ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ (ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ) ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿਚ ਉਸ (ਧਰਮ ਚੰਦ ਦੇ) ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੋਹਰ ਚੰਦ, ਕੇਹਰ ਚੰਦ ਅਤੇ ਕਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਮੋਟ ਅਤੇ ਬੋਇਮਡ ਦੁਆਰਾ ਵੰਡਣਾ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਵੈਧ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਨੰਤ ਰਾਮ, ਨੇ ਉਸਨੂੰ (ਧਰਮ ਚੰਦ) ਨੂੰ ਫੈਕਟਰੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ - ਮੈਸਰਜ਼ ਧੀਮਾਨ ਆਇਰਨ ਐਂਡ ਸਟੀਲ ਕੰਪਨੀ, ਫਿਲੌਰ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਮੋਹਰ ਚੰਦ, ਕੇਹਰ ਚੰਦ ਅਤੇ ਕਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਕੇਹਰ ਚੰਦ ਅਤੇ ਕਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਰਮ ਚੰਦ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਭੌਤਿਕ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ:

'^rfh'^il!

ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਯੋਗ ਹੈ ?"

2. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਕਤ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਹਾਂ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਧਰਮ ਚੰਦ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਕੇਹਰ ਚੰਦ ਅਤੇ ਕਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਕਤ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ, ਉਹ, ਜਿਵੇਂ ਕੇਹਰ ਚੰਦ ਅਤੇ ਕਿਸ਼ਨ ਘੰਡ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਏ ਸਨ।

3. ਅਪੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਜੀ.ਆਰ. ਮਜੀਠੀਆ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਉਠਾਈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਅੰਪਾਇਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਹਨ ਅਤੇ ਧਰਮ ਚੰਦ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਟਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

Kehr Chand Dhiman and another v. Sarvshri Dharam Chand
Dhimian etc. (M. L. Verma, J.)

ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਤੋਂ ਛੋਟ ਜਾਂ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਆਪਸੀ ਸਮਾਯੋਜਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਲਈ ਮੀਟ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸੰਦਰਭ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ। ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਨਿਯਮ 2 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸੰਦਰਭ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਬਰਾਬਰ ਸੰਖਿਆ ਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਪਾਇਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸ: ਮਜੀਠੀਆ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿ ਦੇਵੀ ਚੰਦ ਧੀਮਾਨ ਦੀ ਅੰਪਾਇਰ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਨੰਤ ਰਾਮ, ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ, ਪੈਰਾ 4 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਸੀ। ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਬਜ਼ਰਤੇ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਮਤਭੇਦ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅੰਪਾਇਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

4. ਮੈਂ ਮਜੀਠੀਆ ਨਾਲ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਜੋ *ਫਰਮ ਗਵਾਰਿਸ਼ਕਰ-ਸ਼ਿਆਮਸੁੰਦਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰੀਲਾਲ ਪੁੱਤਰ ਬਿਸੇਸਰਲਾਲ (1)* ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ PI ਸਮਰਥਿਤ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਚੰਦ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਚੰਦ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬੈਠ ਕੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਧਰਮ ਚੰਦ ਦੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਅਤੇ ਅੰਪਾਇਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ . ਉਸਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮੁਆਫੀ ਜਾਂ ਬਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅੰਪਾਇਰ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਚੰਦ

ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਉਸਦੀ (ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਚੰਦ ਧੀਮਾਨ ਦੀ) ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ . ਰੂਟ, ਧਰਮ ਚੰਦ ਦੇ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਇਸ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਕਿ ਉਹ (ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਚੰਦ ਧੀਮਾਨ) ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅੰਪਾਇਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਚੰਦ ਧੀਮਾਨ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਹੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਅਰਥਾਤ, ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਨੰਤ ਰਾਮ ਨੂੰ, ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਚੰਦ ਧੀਮਾਨ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਸਲਾਹ ਲੈਣ ਲਈ।

(1) ਏਆਈਆਰ 1952 ਨਾਗਪੁਰ 314

Kehr Chand Dhiman and another v. Sarvshri Dharam Chand
Dhiman etc. (M. L. Verma, J.)

ਪੁਰਸਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ. ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ (ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਨੰਤ ਰਾਮ) ਅਤੇ ਅੰਪਾਇਰ (ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਚੰਦ ਧੀਮਾਨ) ਦੁਆਰਾ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਵਾਰਡ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਚੰਦ ਧੀਮਾਨ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਨੰਤ ਰਾਮ ਦੁਆਰਾ ਅੰਪਾਇਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਸਦੇ ਤੀਜੇ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ “ ਵਾਹ” ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਰਾਮ, ਸ਼੍ਰੀ ਅਨੰਤ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਚੰਦ ਧੀਮਾਨ। ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਚੰਦ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਨੰਤ ਰਾਮ ਦੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਤਭੇਦ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਣ। ਉਕਤ ਸਵਾਲ ਦਾ ਮੇਰਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਚੰਦ ਧੀਮਾਨ ਅੰਪਾਇਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਨੰਤ ਰਾਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਚੰਦ ਧੀਮਾਨ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਚੰਦ, ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਨੰਤ ਰਾਮ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ, ਅਤੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਢਾਲ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਨੰਤ ਰਾਮ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਚੰਦ ਤੋਂ ਕੋਈ ਅਗਵਾਈ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਵਾਰਡ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਚੰਦ ਧੀਮਾਨ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਨੰਤ ਰਾਮ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਨੰਤ ਰਾਮ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਢਾਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। *ਚੰਬਲ, ਜੀਵਰਾਜਜੀ ਪੌਦਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਮਚੰਦਰੋ ਜੀਵਰਾਜਜੀ ਪੌਦਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (2) ਅਤੇ ਮੱਕਨ ਲਾਲ ਗੰਗਾਰਾਮ ਰਾਠੌਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਮਾਜੀ ਬੋਰਤਦਾਰਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (3)* ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ 4 ਅਤੇ 5 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਅੰਪਾਇਰ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਕਤ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦਾ ਨਿਯਮ 4 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਅਵਾਰਡ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਜਾਂ ਅੰਪਾਇਰ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਅੰਪਾਇਰ ਤੁਰੰਤ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੇ ਬਦਲੇ ਹਵਾਲਾ ਦਰਜ ਕਰੋ। ਉਕਤ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦਾ ਨਿਯਮ 5 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਪਾਇਰ ਆਪਣਾ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ~* ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਰੇਗਾ। ਹਵਾਲਾ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮਾਂ 4 ਅਤੇ 5 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅੰਪਾਇਰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(2) ਏਆਈਆਰ 1955 ਨਾਗਪੁਰ 126

*

(3) ਏਆਈਆਰ 1966 ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 157.

initio ਅਤੇ ਉਹ ਤੀਜੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਅਵਾਰਡ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅੰਪਾਇਰ ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ (ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ) ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਵਾਰਡ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਵਾਰਡ ਹੈ, ਕਿ ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿੱਟੇ ਅੰਪਾਇਰ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਪਾਇਰ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਢਾਲ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਧਰਮ ਚੰਦ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਡੀ.ਐਸ. ਨਹਿਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਨੰਤ ਰਾਮ, ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਚੰਦ ਧੀਮਾਨ ਅੰਪਾਇਰ ਨੂੰ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਨਿਆਂਇਕ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਵਾਰਡ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਪੀੜਤ ਹੈ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦਾ ਹੈ।

5. ਦ* ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਆਈਟਿਨ *h* ਸੁਖ | ਲਾਈ ਬਨਾਮ ਮਾਮਚੰਦ (4); ਟੀ ਰਾਮ-ਖੁਪਚੰਦ ਬਨਾਮ ਹੰਸਰਾਜ ਹਜ਼ਾਰੀਮਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (5) ਅਤੇ ਆਰ- ਪ੍ਰਿੰਸ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ ਇਨ ਕੌਂਸਲ (6) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸ਼੍ਰੀ ਮਜੀਠੀਆ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕੇਸ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅੰਪਾਇਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਉਹਨਾਂ (ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ) ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਮੱਤਭੇਦ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਅੰਪਾਇਰ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਬਾਰੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਿਆਂ ਜਾਂ ਅੰਪਾਇਰ ਦੇ ਨਾਲ ਬੈਠਣ ਵੇਲੇ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੂਤ ਸੁਣੇ ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਪਾਇਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ। ਪਰ, ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਵਾਰਡ ਦੇਣ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ ਅੰਪਾਇਰ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਚਰਚਾ ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅੰਪਾਇਰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਅਵਾਰਡ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅੰਪਾਇਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ (ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ) ਵਿਚਕਾਰ ਅਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਵਾਰਡ। ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅੰਪਾਇਰ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕੋਈ ਵੀ

(4) ਏਆਈਆਰ (32) 1945 ਲਾਹੌਰ 84.

(5) ਏਆਈਆਰ 1954 ਨਾਗਪੁਰ 241.

(6) ਏਆਈਆਰ 1955 ਪੰਜਾਬ 240

Kehr Chand Dhiman and another v. Sarvshri Dharam Chand
Dhiman etc. (M. L. Verma, J.)

ਮਜ਼ੀਠੀਆ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(7) ਪਿਛਲੇ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਨੁਕਤਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਧਰਮ ਚੰਦ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਡੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 30 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ 'ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਵੈਧ' ਸ਼ਬਦ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਨਹਿਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਨੇ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ, ਪਹਿਲਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਵੰਡ ਦੇ ਢੰਗ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਚੌਥੀ ਪ੍ਰੋਪਰਟੀ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਸਨ ; ਦੂਸਰਾ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਧਰਮ ਚੰਦ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ - ਲਾਲਸਾ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ ਜੋ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਪੱਖ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਤੀਸਰਾ, ਉਹਨਾਂ (ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ) ਨੇ ਵਪਾਰਕ ਘਰਾਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਚੌਥਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕੀਤਾ - ਮੈਸ. ਧੀਮਾਨ ਆਇਰਨ ਐਂਡ ਸਟੀਲ ਕੰਪਨੀ, ਫਿਲੌਰ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 1 (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਪੀ. 1) ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਮੀਟ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਧੀਨ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਚਾਰ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅੰਪਾਇਰ ਦੇ ਨਾਲ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਨੇ ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਧਰਮ ਚੰਦ ਉਪਰੋਕਤ ਚਾਰ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣਾ ਇੱਕ ਚੌਥਾਈ ਹਿੱਸਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੇਹਰ ਚੰਦ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੇਗਾ। ਰੁਪਏ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਜਾਇਦਾਦ ਨੇ ਕਿਹਾ। 19,500 ਉਕਤ ਤਿੰਨ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਫਿਲੌਰ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ 'ਧੀਮਾਨ ਭਵਨ' ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਘਰ, ਪਿੰਡ ਨੰਗਲ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਛੇ ਘਰ ਅਤੇ ਤਹਿਸੀਲ ਫਿਲੌਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ 12 ਏਕੜ ਰਕਬੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਸਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਾ ਟੋਰਾਂ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਮੀਟ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਵੰਡ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਨੇ ਚੌਥੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਭਾਵ, "ਤੁਲਸੀ ਨਿਵਾਸ" ਨੰਬਰ 115 ਬਨਾਰਸ ਰੋਡ, ਸਾਲਕੀਆ, ਹਾਵੜਾ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਮਕਾਨ ਨੂੰ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ। ਭਾਵ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ।

Kehr Chand Dhiman and another v. Sarvshri Dharam Chand
Dhimian etc. (M. L. Verma, J.)

ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਪੈਰਾ 2 ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਨੇ ਧਰਮ ਚੰਦ ਨੂੰ ਫੈਕਟਰੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ - ਮੈਸ. ਧੀਮਾਨ ਆਇਰਨ ਐਂਡ ਸਟੀਲ ਕੰਪਨੀ ਫਿਲੌਰ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੇਹਰ ਚੰਦ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਤੋਂ ਬਦਲੀ ਕੀਤੀ। ਭਾਵ ਉਸ ਕਾਰਖਾਨੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਚੰਦ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮਿਲੀ। ਉਹ, ਅਰਥਾਤ, ਧਰਮ ਚੰਦ ਦੇ ਪੁੱਤਰ, ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਪੱਖ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਚੰਦ ਦੇ ਗੀਤ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਧਰਮ ਚੰਦ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਮੇਹਰ ਚੰਦ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ।

ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਪੈਰਾ 3 ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਨੇ ਤਿੰਨ ਵਪਾਰਕ ਘਰਾਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, (ਏ) ਮੈਸਰਜ਼ ਡੀਸੀ ਧੀਮਾਨ ਐਂਡ ਬੁਦਰਜ਼ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਿਟਡ, ਕਲਕੱਤਾ, (ਬੀ) ਮੈਸਰਜ਼ ਵੈਸਟ ਅਰਨ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਵੈਲਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਿਟਡ, ਕਲਕੱਤਾ, ਅਤੇ (ਸੀ) ਮੈਸਰਜ਼. ਦ ਸਟੀਲ ਇਕੁਪਮੈਂਟ ਐਂਡ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ (ਪ੍ਰਾਈ ਵੇਟ) ਲਿਮਿਟੇਡ, ਕਲਕੱਤਾ। ਪਰ, ਸਮਝੌਤਾ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਪੀ. 1) ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਵਪਾਰਕ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ: ਮਜੀਠੀਆ ਨੇ 4 ਅਗਸਤ 1962 ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਏ ਕਥਿਤ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਘਰਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਭੇਜਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ "ਕਿ ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ, ਮਿਤੀ 4 ਅਗਸਤ, 1962, ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਪੀ. 1) ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਸੀ, ਦੂਜਾ, ਉਕਤ ਸਮਝੌਤਾ, ਮਿਤੀ ਅਗਸਤ 4, 1962 ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਤੀਸਰਾ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦੇ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਗੱਲ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਘਰਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਨੰਤ ਰਾਮ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਘਰਾਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਜਾਂ ਵੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਹਿੱਸਾ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਇਹ ਅਵੈਧ ਹੈ।

(8) **The1** ਅਵਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਮੈਸਰਜ਼ ਧੀਮਾਨ ਆਇਰਨ ਐਂਡ ਸਟੀਲ ਕੰਪਨੀ। ਇਸ ਲਈ, ਦੁਆਰਾ ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਭੁੱਲ

ਉਕਤ ਫੈਕਟਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

(9) ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 1 ਵਿੱਚ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਚੰਦ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸ: ਮਜੀਠੀਆ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਧਰਮ ਚੰਦ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਉਠਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(10) ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਸਿਰਫ਼ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਟੋਰ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਉਸਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕਲਕੱਤਾ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵਪਾਰਕ ਘਰਾਣਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਝਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨ ਸਮੇਤ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਛੋਟ ਅਤੇ! ਧਰਮ ਚੰਦ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦੀ। *ਮਹਾਦੇਓ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਮਲਾ ਵਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (7)* ਅਤੇ *ਜਗਨਨਾਥ ਕਪੂਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੀ ਮੀਅਰ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਐਂਡ ਇੰਸਟਾਲਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਿਟੇਡ (8)*, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ.

(11) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵੀ 'ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਵੈਧ' ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਨਹਿਰਾ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(12) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(13) ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਮੈਂ, ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖੁੰਝਾਉਂਦਾ ਹਾਂ।

(7) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1965, ਇਲਾਹਾਬਾਦ 51.

(8) ਏਆਈਆਰ 1973, ਇਲਾਹਾਬਾਦ 49।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ